

סדר הלימוד ליום יד אדר [יום 162 בשנה]

בא ראה, טרם שנמול אברהם הרי לא נאמר שהוא שמר את התורה. כיון שנמול מה כתוב? (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי ותורתתי. והכל משום שנמול ונרשם בו הרשם הקדוש ושמר אותו כראוי, מעלה עליו כאלו שמר את כל התורה. אף ביצחק כתוב, (בראשית יז) ואת בריתי אקים את יצחק. ועל זה נקראת התורה ברית.

בא ראה, משום שיוסף שמר את הברית הזו ולא רצה לשקר בה, זכה לכבוד בעולם הזה ולכבוד בעולם הבא, ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא השרה את שמו בתוכו, שכתוב (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו. וזכה לברכת העולם הזה ולברכת העולם הבא.

אמר רבי יצחק, כתוב (דברים לג) בכור שורו הדר לו וגו'. משום שיוסף שמר את הברית הזו, זכה בשור, שהוא ראשון לקרבן. אמר לו רבי יהודה, אם כן, למה התברך בדבר שהוא שמאל? בימין היה צריך, שהרי כתוב (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אמר לו, כדי שיגן על חטאי ירבעם.

אמר לו, סוד למדנו בכתוב הזה, שפיון שיוסף שמר את הברית הזו, שהברית הזו אחוזה בשתי דרגות, ואותן שתי דרגות למעלה נקראו בשמות. ולמדנו בפרשת פרה אדמה, שהפרה הזו היא דרגה אחת מאותן שתי דרגות עליונות, והזוג של פרה נקרא שור, וזהו בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו. הדר לו ודאי. ולא כמו השור הזה של העולם, אלא וקרני ראם קרניו. קרן עליונה היא על כל האחרות, ועל כן – בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ.

אמר רבי אבא, משמע שכל מי ששומר את אות הרשם הקדוש, אותן שתי דרגות עליונות נקשרות בו, לשמר אותו בכל ולעטרו בכבוד עליון, ולכן זכה בשתי מלכיות – אחת הוא, ואחת בנו. שפיון ששלמה המלך נדבק בנשים נכריות, נתנה המלכות ליירבעם, ולכן הברית חביבה מהכל.

משום כן אמר רבי שמעון, האדם הזה שמוליד בן, נקשר לשכינה, שהיא הפתח של כל הפתחים (והתינוק הזה שנמול, נקשר בשכינה, שהיא

פתח של כל הכתרים) העליונים, הפתח שנקשר בשם הקדוש. (שאמר רבי שמעון) ואותו דם שיוצא מאותו תינוק שמור לפני הקדוש ברוך הוא, ובשעה שמתעוררים דינים בעולם, משגיח הקדוש ברוך הוא באותו דם ומציל את העולם. ומשום כך פתוב, (בראשית יז) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. וכתוב (תהלים ז) ואם בגבורת שמונים שנה. והכל עולה במשקל אחד.

שנינו, באותו הדם זוכה העולם להתבשם בחסד, וכל העולמות עומדים, שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו'. אם לא בריתי מילא, אבל למה יומם ולילה?

אמר רבי שמעון, שנינו, שני כתרים מתאחדים כאחד והם הפתח של כל הכתרים, ושנינו, אחד דין ואחד רחמים, ומתבשמים זה עם זה, זכר ונקבה. (ושנינו, אחד זכר ואחד נקבה, אחד דין ואחד רחמים).

בצד הזכר שרוי חסד, ובצד הנקבה שרוי דין. (ומשום כך) אחד לבן ואחד אדם. וכדי להתבשם זה עם זה, הם מתקשרים זה בזה. והברית הזו אוהזת בהם ביומם ולילה, בדין וחסד. בדין בראשונה, ואחר כך שורה בחסד, ומתבשם בכל. וזוהי הברית שנקראת יומם ולילה, שאוהזת בשניהם.

ומי שזוכה לשמר את אות הברית הזו כראוי ולא חוטא בה כל ימיו, הוא אוהז ביומם ולילה, וזוכה לשני עולמות, העולם הזה והעולם הבא. ולכן אברהם נקרא שלם, שכתוב (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. ואימתי נקרא שלם? כשזכה בשניהם, ביומם ולילה, שכתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ושניהם ירש אברהם, ולא התקיים בו החסד בקיום שלם עד שנמול. כיון שנמול, התקיים בו וזכה לשניהם, ונקרא שלם.

כמו ששנינו, שכתוב (בראשית יח) והוא ישב פתח האהל כחם היום. פתח האהל, זהו הכתר העשירי של המלך, שהיא פתח לכל המשכן הקדוש של שאר הכתרים, ודוד המלך קורא (לזה) פתח צדק, שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, וכתוב זה השער לה'. כחם היום, כשמאיר האור של החסד, חלק גורלו, כמו שישב בזה – ישב בזה. מתי התקיים בו? כשנמול, ולכן נקראת ברית יומם ולילה. שנינו, כתוב (שמות יב) ופסח ה' על הפתח. מה זה ופסח ה' על

הפתח? ששורה על הפתח הזה חסד להתבשם. ומשום כך, ולא יתן המשחית וגו'.

אמר רבי אלעזר, הרי שנינו, כשהגר נמול ונכנס תחת כנפי השכינה, הוא נקרא גר צדק ולא יותר, גר צדק ודאי, זוכה להכנס לאותו פתח של צדק, ואתה אומר יומם ולילה שזכו לשניהם?

אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני, אינו דומה מי שבא משרש קדוש ומגזע אמת, למי שבא מגזע רע ומשרש של געלים רעים קשים. בישראל כתוב בהם, (ירמיה ב) ואנכי נטעתיה שורק כלה זרע אמת. באמות עובדי עבודה זרה כתוב, (יחזקאל כג) אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם.

ומשום כך, ישראל קדושים זרע של אמת, גזע שהתבשמו בהר סיני ופסקה מהם כל הזהמה, כלם מתבשמים, וכלם נכנסים בברית הקדושה של יומם ולילה להיות שלמים בכל. אבל באמות עובדי עבודה זרה קשה להעביר מהם את הזהמה, ואפלו עד שלשה דורות. ומשום כך שנינו, טוב שבעובדי כוכבים ומזלות וכו', ומשום כך גר צדק ודאי.

שאמר רב המנונא סבא, אמות עובדי עבודה זרה, טרם שנמולו שרויים הם בכתרים תחתונים שאינם קדושים, ורוח טמאה שורה עליהם. כיון שהתגירו ונמולו, הם שורים בפתח הקדוש (של השכינה) ששורה על שאר הכתרים התחתונים, ורוח קדושה שורה עליהם. אבל ישראל, קדושים בני קדושים של גזעים ושרשים, והתבשמו בהר סיני, ונכנסו לאמונה השלמה הקדושה בשעה שנמולים, הם שורים בכל, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.

והיה פי יחטא ואשם והשיב את הגזלה וגו'. רבי יוסי אמר, (ישעיה נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח. הפסוק הזה קשה, כתוב (בראשית ז) ומי המבול היו על הארץ, וכתוב (שם ט) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול. כתוב מי המבול, ולא מי נח, וכאן כתוב כימי נח זאת לי. זאת לי?! הם לי היה צריך להיות!

אף כך שנינו, כשצדיקים מתרבים בעולם, הקדוש ברוך הוא שמח ומשתבח בהם. ששנינו, כששרוי צדיק בעולם ונמצא בו, כביכול הוא מטיל שלום בעולם, וכל העולם מתברך בגללו, ומטיל

שְׁלוֹם בְּפִמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. מִנֵּינ לָנוּ? שְׁכָתוּב (ישעיה כז) או יַחְזֹק בְּמַעְזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. שְׁנֵי שְׁלוֹמוֹת כָּאֵן לָמָּה? אֵלָּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי – שְׁמִשְׁרָה זָכָר וּנְקָבָה. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי – שְׁהָאֲבוֹת מִתְבָּרְכִים.

מַה יֵּשׁ בֵּינֵיהֶם? אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, כְּשֶׁהָאֲבוֹת מִתְבָּרְכִים, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, שְׁמַקְדִים שְׁלוֹם בְּכָל. וּמִשׁוֹם כֶּף שְׁלוֹם קוֹדֵם. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, מַה הַטַּעַם לֹא הַקְדִים כָּאֵן שְׁלוֹם? אֵלָּא כְּדִי שְׂיַעֲבֹר הַנְּחֹשׁ שְׁשָׂרוּי בְּנְקָבָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וַיָּבֵא הַזָּכָר לְשָׂרוֹת בְּמַקוֹמוֹ, וּמִשׁוֹם כֶּף הַקְדִים יַעֲשֶׂה, וְאַחַר כֶּף שְׁלוֹם.

שְׁנֵינּוּ, בְּזִמְנ שְׂצַדִּיק שָׂרוּי בְּעוֹלָם, הַדֵּינִים לֹא מִתְעוֹרְרִים וְלֹא שׂוֹלְטִים בְּעוֹלָם, מִשׁוֹם שְׂאוֹתוֹ אִישׁ צַדִּיק הוּא אוֹת בְּעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבוֹדוֹ, וְהַעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלֵו.

שְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, בְּזִמְנ שְׁבַנֵי הָעוֹלָם נִמְצָאִים רְשָׁעִים לְפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שְׁנִמְצָא בְּעוֹלָם, (רוֹצֵה) הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ, כְּדִי שְׂיִבְקֶשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וַיִּתְפָּס עִמָּם. מַה עוֹשֶׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? מְדַבֵּר עִמּוֹ עַל אוֹתָם הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם. אוֹמֵר לוֹ לְהִיטִיב עִמּוֹ לְבַדּוֹ וּלְהַשְׁמִיד אֶת כָּלָם. מַהִי דְרָכּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק? עוֹזֵב אֶת שְׁלוֹ וְלוֹקַח אֶת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּדִי שְׂיִתְפָּסִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּם.

מִנֵּינ לָנוּ? מִמַּשֶּׁה, שְׂאָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לב) עָשׂוּ לָהֶם עֲגָל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְגו'. עוֹד אָמַר לוֹ, הֲרַף מִמֵּנִי וְאַשְׁמִידֵם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר מַשֶּׁה, אִם בְּשִׁבְלֵי כְבוֹדִי יִשְׁמְדוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם – טוֹב לִי מוֹת, וְלֹא יֵאמְרוּ שְׁעִזְבֹתִי אֶת זֶה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵי כְבוֹדִי. מִיָּד – וַיַּחַל מַשֶּׁה אֶת פָּנָי ה' אֱלֹהָיו. וְהוֹשִׁיט עֲצָמוֹ לְמִיתָהּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכָתוּב וַעֲתָה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵינן מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ וְגו'. וְשְׁנֵינּוּ, לֹא זָז מַשֶּׁה מִשָּׁם עַד שְׁמַחַל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכָתוּב, וַיִּנְחַם ה' עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ. וְכָתוּב, (בְּמַדְבָּר יד) וַיֹּאמֶר ה' סְלַחְתִּי כְּדָבָרְךָ.

וְאֵלָּו בְּנַח כְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח קַץ כָּל בְּשָׂר בְּאֵ לְפָנָי וְגו'. אָמַר לוֹ נַח, וְלִי מַה אַתָּה עוֹשֶׂה? אָמַר לוֹ, וְהִקְמַתִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וְגו' עֲשֶׂה לְךָ תְּבַת עֲצֵי גִפְר. וְלֹא בְקֶשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם, וַיְרַדּוּ הַמַּיִם

וְהַאֲבִידוּ אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם כֵּן כָּתוּב מִי נַח. מִי נַח וּדְאִי, שְׁבוּ
הֵם הָיוּ תְלוּיִים, שְׁלֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם.

מִכָּאן אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה שְׁכָתוּב (בראשית ט) וַיַּחַל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה.
וַיַּחַל, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (במדבר ל) לֹא יַחַל דְּבָרוֹ, שְׁנַעֲשֶׂה חַל.
אִישׁ הָאֲדָמָה, שְׁבַגְלָלוּ הַשְּׂמָדוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם, כִּי לֹא בִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם
רַחֲמִים. דְּבַר אַחַר אִישׁ הָאֲדָמָה – שְׁבִשְׁבִילוֹ הַתְּקִימָה לְאַחַר
שֶׁהַשְּׂמָדוֹ הִרְאֵשׁוּנִים, שְׁכָתוּב לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאֲדָמָה
בְּעִבּוֹר הָאָדָם וְגו'.

שְׁנֵינוּ, הֵם נִקְרְאוּ מִי נַח, שֶׁהוּא גֵרָם שְׁנִקְרְאוּ עַל שְׁמוֹ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, זֹאת לִי, מָה זֶה אוֹמֵר? אֲלֹא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִי נַח גֵרָמוֹ לִי שְׁאֲגִלָּה זֹאת בְּעוֹלָם, שְׁכָתוּב וְאֲנִי "זֹאת" בְּרִיתִי אוֹתָם.
"זֹאת" אוֹת הַבְּרִית וְגו'. אֶת קִשְׁתִּי נִתַּתִּי בְּעֵנָן, כְּלוֹמַר אֵין מִי
שֶׁמִּשְׁגִּיחַ אֲלֵא לְכַבּוֹד שְׁמִי שְׁרָמוֹז בְּזֹאת. וּמִי גֵרָם לוֹ? מִי נַח.

מִכָּאן סִימָן לְחֻסֵּיד צְדִיק שְׁלֹא מִתְגַּלֶּה הַקֶּשֶׁת הַזֶּה בְּיָמָיו, וְלֹא צָרִיךְ
הָעוֹלָם בְּיָמָיו לְאוֹת הַזֹּאת. וּמִי הוּא? אוֹתוֹ שֶׁמִּבְּקֵשׁ רַחֲמִים
עַל הָעוֹלָם וְרֵאוּי לְהִגָּן עָלָיו, כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, שְׁלֹא צָרִיךְ
הָעוֹלָם בְּיָמָיו אֶת הָאוֹת הַזֹּאת, שֶׁהָרִי הוּא הִיָּה אוֹת סִימָן בְּעוֹלָם.

שְׁלֹא הִיָּתָה גְזֵרָה שְׁנִגְזְרָה עַל הָעוֹלָם לְמַעְלָה שְׁלֹא מִבְּטַל אוֹתָהּ,
וְהֵינּוּ מָה שְׁכָתוּב (שמואל-ב כג) מוֹשֵׁל בְּאָדָם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹשֵׁל בְּאָדָם. וּמִי מוֹשֵׁל בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל? צְדִיק. שֶׁהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר, וְהוּא מִבְּטַל.

כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי שְׁיוּם אַחַד הִיָּה יוֹשֵׁב עַל הַדְּלֵת שֶׁל שַׁעַר
(מְעַרְת) לוֹד, הָרִים עֵינָיו וְרָאָה שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ מְאִירָה, וְהִסְתִּירָה אוֹרָהּ
שֶׁל שְׁפָעִים. בֵּינָתִים נַחֲשֵׁף הָאוֹר, וְנִרְאָה בְּשֶׁמֶשׁ שָׁחַר וַיִּרֶק. אָמַר לוֹ
לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, בֵּא אַחֲרַי בְּנִי, וְנִרְאָה שֶׁהָרִי וּדְאִי נִגְזְרָה גְזֵרָה
לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לְהוֹדִיעַ לִי, שְׁוֹדָאִי שְׁלִשִׁים יוֹם
תְּלוּי אוֹתוֹ הַדְּבָר שְׁנִגְזֵר לְמַעְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה עַד
שְׁמוּדִיעַ לְצְדִיקִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב (עמוס ג) כִּי לֹא יַעֲשֶׂה ה' אֱלֹהִים דְּבַר
כִּי אִם גְּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, נִכְנְסוּ לְאוֹתוֹ כְּרָם. רָאוּ נַחֲשׁ אַחַד שֶׁהָיָה בָּא, וּפְּיוֹ
פְּתוּחַ, (וְהָיָה לוֹחֵשׁ בַּלְשׁוֹנוֹ) וְלוֹהֵט בְּאַרְץ בְּעַפְרָה. נָעַר בְּגָדָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְהִכָּה יָדוֹ בְּרֹאשׁ הַנַּחֲשׁ, שֶׁכֵּף הַנַּחֲשׁ, הִנְמִיךְ אֶת פִּיו וְרָאָה לְשׁוֹנוֹ

רוח־שֶׁת. אָמַר לוֹ: נָחַשׁ נָחַשׁ, לֵךְ וְאָמַר לְאוֹתוֹ הַנָּחַשׁ הָעֲלִיּוֹן שֶׁהָרִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי מְצוּי בְּעוֹלָם. הַכְּנִיס אֶת רֵאשׁוֹ לְנֶקֶב שֶׁל עֶפְרָא אֶחָד, וְאָמַר: גּוֹזֵר אֲנִי, כְּשֶׁשׁ שֶׁהִתְחַתֵּן חֲזַר לְנֶקֶב הָעֶפְרָא, כִּךְ הָעֲלִיּוֹן יִחְזַר לְנֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה.

רַחֲשׁ רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּתַפְלָה. עַד שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים, שִׁמְעוּ קוֹל אֶחָד: מְמַנֵּי הַמּוֹת, הַכְּנִסוּ לְמִקְוֵיכֶם. הַמְּכּוֹת שֶׁל הַמְּשַׁחִיתִים לֹא שׁוֹרֹת בְּעוֹלָם, שֶׁהָרִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאִי בָטַל אוֹתָן. אֲשֶׁרֶף רַבִּי שִׁמְעוֹן, שֶׁרְבוּנָה רוּצָה בְּכַבּוּדָּךְ עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. בְּמִשָּׁה כְּתוּב (שְׁמוֹת לב) וַיַּחַל מִשָּׁה וְגו', שֶׁמִּשְׁמַע שֶׁאַחַז אוֹתוֹ פְּרָגוּד, וְאַתָּה רַבִּי שִׁמְעוֹן גּוֹזֵר, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַיֵּם. הוּא גּוֹזֵר, וְאַתָּה מְבַטֵּל.

בֵּין כִּךְ רָאָה שֶׁהָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ וְעָבַר אוֹתוֹ הַשָּׁחֹר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי שֶׁהָעוֹלָם הִתְבַּשֵּׁם. נִכְנַס לְבֵיתוֹ וְדַרְשׁ, (תְּהִלִּים יא) כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֲהַב יִשְׂרָאֵל יִחְזוּ פְּנִימוֹ. מָה הַטַּעַם כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֲהַב? מִשׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִחְזוּ פְּנִימוֹ. מָה זֶה פְּנִימוֹ? הַפְּנִים הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁצָּרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ עַל כָּל מָה שֶׁצָּרִיכִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אִם כִּךְ, הֲיֵה צָרִיךְ לִהְיוֹת יִשְׂרָאֵל יִחְזוּ פְּנִימוֹ, אוֹ יִשְׂרָאֵל יִחְזוּ. מָה זֶה יִשְׂרָאֵל יִחְזוּ? אָמַר לוֹ, סוּד עֲלִיּוֹן שְׂאוֹתָם יְמֵי קֶדֶם שֶׁל הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנִּסְתָּרִים. וַיְמֵי עוֹלָם שֶׁל ז"א, שֶׁהֵם נִקְרָאִים פְּנִימוֹ, (שְׁהם) רוֹאִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל מָה שֶׁצָּרִיךְ לְרְאוֹת.

שִׁשְׁנֵינֵנוּ, בְּשַׁעַת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגִּיחַ בְּעוֹלָם וְרוֹאֵה שְׁכָשְׁרִים מַעֲשִׂיהֶם שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם לְמַטָּה, מִתְגַּלֶּה הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ בְּזַעִיר אֲנָפִין, וּמִסְתַּכְּלִים כָּל אוֹתָם הַפְּנִים בְּפְנִים נִסְתָּרִים, וְכֻלָּם מִתְבָּרְכִים. מָה הַטַּעַם שֶׁמִּתְבָּרְכִים? מִשׁוֹם שֶׁמִּסְתַּכְּלִים אֵלָיו בְּאֵלוֹ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא סוֹטִים יְמִינָהּ וּשְׂמָאלָהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב יִשְׂרָאֵל יִחְזוּ פְּנִימוֹ. וְכֻלָּם מִתְבָּרְכִים וּמְשַׁקִּים זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁמִּתְבָּרְכִים כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְכָל הָעוֹלָמוֹת נִמְצָאִים כְּאַחַד, וְאִזּוֹ נִקְרָא ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וּכְשֶׁחֲטָאִי הָעוֹלָם מִתְרַבֵּים, נִסְתַּר הָעֵתִיק הַקְּדוֹשׁ, וְאִין מְשַׁגִּיחִים פְּנִים בְּפְנִים, וְאִזּוֹ מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים בְּעוֹלָם, וְהַכְּסָאוֹת עוֹלִים, וְעֵתִיק הַיָּמִים סָתוּם וְלֹא מִתְגַּלֶּה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (דְּנִיאל ז) הָיִיתִי רוֹאֵה עַד שֶׁהַכְּסָאוֹת הוֹרְמוּ וְעֵתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב. עַד שֶׁהַכְּסָאוֹת הוֹרְמוּ, שְׂאוֹתָם הַכְּתָרִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁמִּשְׁקִים אֶת כָּל הָאֲחָרִים

לְהַעֲמִידָם בְּקִיּוּמָם. וּמִי הֵם? הָאָבוֹת. וְעַתִּיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב וְלֹא מִתְגַּלֶּה. וְאִזּוֹ מִהַפְּכִים הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם רַחֲמִים לְדִין.

שְׁנֵינּוּ. מִצַּד הָאֵם יוֹצְאִים שׁוֹמְרֵי הַחֻקִּים, הַקְּלֹפּוֹת שֶׁלָּהֶם, וְאוֹחֲזִים בְּמִקְּלָל שֶׁל הַגְּבוּרָה, שׁוֹלְטִים עַל הַרְחָמִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר טו) הַנוֹעֲדִים עַל ה', עַל ה' מִמֶּשׁ. וְאִזּוֹ נִמְצְאִים הָעוֹלָמוֹת חֹסְרִים, (קְשׁוּרִים) שְׂאִינָם שְׁלֵמִים, וּמִתְעוֹרְרֵת בְּכֻלָּם קְטָטָה.

וּבְשֵׁנֵינוּ אָדָם מְכַשִּׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם לְמַטָּה, אִזִּי מִתְבַּשְּׂמִים הַדֵּינִים וְעוֹבְרִים, וּמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים וְשׁוֹלְטִים עַל אוֹתוֹ הָרַע שֶׁמִּתְעוֹרֵר מִן הַדִּין הַקָּשֶׁה. וְכִשְׁמִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים, נִמְצְאִים שְׂמֻחָה וְנַחֲוִימִים, מִשׁוּם שֶׁשׁוֹלְטִים עַל אוֹתוֹ הָרַע. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וַיִּנָּחֵם ה' עַל הָרָעָה. וַיִּנָּחֵם, מִשׁוּם (שְׁשׁוּלֵט עַל הָרָעָה) שֶׁנִּכְנָע הַדִּין הַקָּשֶׁה, וְשׁוֹלְטִים הַרְחָמִים.

שְׁנֵינּוּ, בְּשַׁעַה שֶׁהַדֵּינִים מִתְבַּשְּׂמִים וְשׁוֹלְטִים הַרְחָמִים, כָּל כֶּתֶר וְכֶתֶר שָׁב לְקִיּוּמוֹ, וְכֻלָּם מִתְבַּרְכִּים כְּאֶחָד. וְכִשְׁשָׁבִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקְוֵמוֹ וְכֻלָּם מִתְבַּרְכִּים כְּאֶחָד, וְהָאֵם מִתְבַּשְּׂמֵת בְּמִפְתָּחוֹת הַחֻקוֹקִים וְשָׁבִים לְצַדָּה, אִזּוֹ נִקְרָאת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהָעוֹלָם מִתְכַּפֵּר, שֶׁהָרִי הָאֵם יוֹשֵׁבֵת בְּשֻׂמְחָה שְׁלֵמָה, שֶׁפְּתוּב אִם הַבְּנִים שְׂמֻחָה, וְאִזּוֹ נִקְרָא יוֹם הַכְּפוּרִים, שֶׁפְּתוּב בּוֹ לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם. וְנִפְתָּחִים חֲמָשִׁים שְׁעָרִים שֶׁל צְדָדִים חֻקוֹקִים.

שְׁנֵינּוּ, כְּתוּב וְהָיָה כִּי יַחֲטֵא וְאָשָׁם, מֵה זֶה כִּי יַחֲטֵא, וּלְבִסּוֹף וְאָשָׁם? אֲלֵא כֶּךָ שְׁנֵינּוּ, כִּי יַחֲטֵא מֵאוֹתָם חֲטָאִים שֶׁנִּקְרָאוּ חֲטָא, שֶׁפְּתוּב מִכָּל חַטָּאת הָאָדָם. וְאָשָׁם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הָאָשָׁם הַמּוֹשֵׁב לָהּ. וְאָשָׁם, וַיִּתְקַן. כְּלוֹמֵר, אִם יִתְקַן אֶת מַעֲשָׂיו, וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה אֲשֶׁר גָּזַל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִמִּשְׁמַע שֶׁפְּתוּב וְהָשִׁיב, לֹא כְּתוּב וַיִּשְׁיב אֲלֵא וְהָשִׁיב, וְהָשִׁיב דּוֹקָא.

שְׁנֵינּוּ, בְּאַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה הַקּוֹל נִפְסָק, וּמִתְעוֹרְרִים הַדֵּינִים, וְהַתְּשׁוּבָה תְּלוּיָה עַד שֶׁמִּתְתַּקֵּן. וְכִשְׁהַדֵּינִים מִתְעוֹרְרִים, יוֹצֵא קוֹל, וְאַרְבַּע זְוִיּוֹת (פְּעָמִים) הָעוֹלָם עוֹלִים וַיּוֹרְדִים. הַכְּרוֹז קוֹרָא, וְאִין מִי שִׁישְׁגִיחַ וַיִּתְעוֹרֵר. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן, אִם יָשׁוּבוּ – יָשׁוּב, וְאִם לֹא – (הַכֵּל ס"א הַקּוֹל) נִפְסָק, וְהַדֵּינִים נַעֲשִׂים, וְאִזּוֹ נִקְרָא וַיִּתְעַצֵּב, וַיִּתְעַצֵּב בְּבִתִּים הַחִיצוֹנִים.

אמר רבי יהודה, שנינו, מיום שנחרב בית המקדש אין יום שלא נמצא בו כעס רע, מה הטעם? משום ששנינו, אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל לירושלים של מטה. ומשום כך נמצאת רתחה בעולם.

אמר רבי יוסי, כתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה. וכתוב אמך היא לא תגלה ערותה. ושנינו, אמך היא ודאי. הרי אם גלה ערותה, למה צריך להשיב אותה? ודאי לתקן את מה שגלה. **ששנינו**, כשמתגבר יצר הרע באדם, אינו מתגבר אלא באותן עריות, וכל החטאים אחוזים באותה ערוה. וכתוב לא תגלה. כשמתתקן, מתקן כנגד אותו שגלה, וזו נקראת תשובה.

אמר רבי יצחק, כל חטאי העולם אחוזים (זה) בזה, עד שהאם מתגלה בגללם. וכשהיא מתגלה, כל אותם הבנים מתגלים (בשבילה). וכתוב לא תקח האם על הבנים. וכשמתתקן העולם למטה, הכל מתתקן, עד שעולה התקון לאם הקדושה ומתתקנת, ומתכסית ממה שהתגלתה. ומשום כך כתוב, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה, ואז נקראת תשובה, תשובה ודאי. ואז נקרא יום הכפורים, כמו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו.

אמר רבי יהודה, מתי נקראת תשובה? כשהאם מתכסה ועומדת בשמחה על הבנים, שכתוב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה ושבה לקיום. ומי שהיה סגור, שב למקומו. וכלם שבים אחד לאחד, ומתברכים כל אחד ואחד, ואז נקראת תשובה (שלמה), תשובה סתם, להכליל הכל.

אמר רבי יצחק, כשמכשר העולם, כלו מכשר כאחד. כתוב כי גדול מעל שמים חסדך. מעל שמים, שעולה למעלה מהמקום שנקרא שמים. ומי הוא. זו האם. והינו שנקראת תשובה.

רבי יהודה אומר, מדיק שכתוב מעל שמים. אלמלא כתוב על שמים, משמע אותו מקום שעומד על שמים ולא יותר. כיון שאמר מעל שמים, משמע אותו מקום שעומד על השמים למעלה למעלה. (ומה היא? אמא, וזהו שנקרא תשובה).

ששנינו, באותו זמן שמכשרים המעשים למטה והאם בשמחה, מתגלה העתיק הקדוש, ושב האור לזעיר אנפין, ואז הכל

בשמחה, הכל בשלמות, הכל נמצאים בברכות, והרחמים מזמנים, וכל העולמות בשמחה. זהו שכתוב (מיכה ז) 'שוב ירחמנו יכבש עונותינו. מי ישוב? ישוב העתיק הקדוש להתגלות בזעיר, ישוב להתגלות, שהיה נסתר בראשונה, והכל נקרא תשובה.

אמר רבי יהודה, הכל בכלל, הכל סתם. וכתוב (דברים יג) 'למען ישוב ה' מתרון אפו ונתן לה רחמים. אמר רבי יצחק, הכל הוא ודאי, והרי בארנו את הדברים לפני רבי שמעון.

והשיב את הגזלה. שם שאלו החברים, מפני מה בגזלה כתוב והשיב את הגזלה, ולא יותר? אלא הרי בארנו, שזה שם יראה העליונה כמו התחתונה, וזה שגונב שם את היראה התחתונה כנגדו, ולא היראה העליונה.

מה כתוב למעלה? נפש כי תחטא. כמו שאמרנו, שהתורה והקדוש ברוך הוא תמהים עליו ואומרים, נפש כי תחטא וגו'? וכתוב נפש כי תמעל מעל וגו', או - נפש כי תשבע וגו'. אמר רבי יצחק, כתוב נפש, ולא רוח, ולא נשמה, וכאן גוף (רוח) ונפש, שנאמר והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה. מי שרוצה לתקן את מעשיו, כמו שאמרנו והשיב. מי זה והשיב? אלא כמי שיתקן מעשים, כדי שישלב מעינות המים למקומם להשקות את הנטיעות, שהרי הוא גרם בחטאיו למנע מהם. ועל זה - והשיב את הגזלה וגו', כמו שנתבאר.

רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון. נכנס רבי אלעזר בנו. אמר רבי שמעון, כתוב (תהלים צב) צדיק כפתור יפרח וגו'. צדיק כפתור, מה זה כפתור? שהרי מכל האילנות של העולם, אין מי שמתעכב לפרח כמו תמר שעולה לשבעים שנים. מה הטעם כפתור? אלא אף על גב שהכתוב מעיד, החברים כלם אין רוצים לגלות.

אבל צדיק כפתור יפרח, זה נאמר על גלות בבל, שהרי לא שבה שכינה למקומה אלא לסוף שבעים שנה. זהו שכתוב (ירמיה כט) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקד אתכם. וזהו צדיק כפתור יפרח, שעולה זכר ונקבה לשבעים שנה. צדיק - זה הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (תהלים יא) כי צדיק ה' צדקות אהב. וכתוב (שמות ה) ה' הצדיק. וכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב.

בארז בלבנון ישגה. מה זה ארז? זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בחור בארזים. (שיושב על כסא של יעקב השלם) בלבנון ישגה, בלבנון

וּדְאִי, וְזֶהוּ הָעֵדֶן שְׁלֹמֶעְלָה, שְׁעָלְיוֹ כְּתוּב (שם טו) עֵינַי לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים
זוֹלָתָךְ. וְהָאֲרֵז הַזֶּה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן יִשְׁגָּה.

וְזֶה בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה הוּא כְּמוֹ הָאֲרֵז הַזֶּה שְׁמַתְעַכֵּב לְעֵלוֹת. וּמִשְׁעָה
שְׁעוֹלָה עַד שְׁעוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ הוּא יוֹם, וּתְחֵלֶת הַיּוֹם הָאֲחֵר עַד
שְׁעוֹשָׂה צַל בְּאוֹר הַיּוֹם. וְהָאֲרֵז לֹא עוֹלָה אֶלָּא בְּעֵדוֹן שֶׁל הַמַּיִם, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמֵר (במדבר כד) כְּאֲרָזִים עָלֵי מַיִם. כִּי אֲרֵז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. שְׁמִשָּׁם
יוֹצֵא הַמַּעַיִן וְהַנְּהָר שֶׁל הַמַּיִם לְהִשְׁקוֹת. וְאֲרֵז זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכָתוּב (שיר ה) בַּחֹר כְּאֲרָזִים.

שְׁתוּלִיִּים בְּבֵית ה' - לְזַמְנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. בַּחֲצֵרוֹת אֱלֹהֵינוּ
יִפְרִיחוּ - בַּתְּחִילַת הַמַּתִּים. עוֹד יִנּוּכוּן בְּשִׁיבָה - בְּאוֹתוֹ יוֹם
שְׁהָעוֹלָם יִמָּצֵא חֶרֶב. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ - לְאַחַר שְׁכָתוּב (ישעיה טו)
הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשִׁים וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה. וְאִז, (תהלים קד) יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו
כְּתוּב. וְכָל כִּי לָמָּה? (תהלים צב) לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר ה' צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ.
עוֹד פָּתַח וְאָמַר, (משלי טו) אִישׁ תְּהַפְּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן וְנִרְגָן מִפְּרִיד
אֶלּוֹף. אִישׁ תְּהַפְּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, הַרְשָׁעִים
עוֹשִׂים פָּגָם לְמַעְלָה. וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף, מִפְּרִיד אֶלּוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְזֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

דְּבַר אַחֵר אִישׁ תְּהַפְּכוֹת יִשְׁלַח מְדוֹן - מַה זֶה יִשְׁלַח? יִשְׁלַח אֶת אוֹתָן
נְטִיעוֹת. מְדוֹן - שְׁיוֹנְקִים מִן הַצַּד שֶׁל הַדִּין. וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוֹף,
כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם לְמַעְלָה. מִפְּרִיד - שְׁהַיְחוּד לֹא
נִמְצָא, מִפְּרִיד אֶת הַגְּבִירָה מִהַמֶּלֶךְ, וְאֶת הַמֶּלֶךְ מִהַגְּבִירָה. וּמִשׁוּם כִּי
לֹא נִקְרָא אֶחָד, שְׁאֶחָד אֵינוֹ נִקְרָא אֶלָּא כְּשֶׁהֵם בְּזוּוג אֶחָד. אוֹי לְאוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁעוֹשִׂים פְּרוּד לְמַעְלָה. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁמַעְמִידִים אֶת
הַקִּיּוּם שְׁלֹמֶעְלָה, וְאֲשֶׁרֵי בְּעֵלֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁמִשִּׁיבִים הַכֹּל לְמִקּוֹמָם.

וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, הַמְּקוֹם שְׁבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה יוֹשְׁבִים, צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא
יוֹשְׁבִים בּוֹ. מַה הַטַּעַם? אֶלָּא הֵם הַתְּתַקְּנוּ בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן
בְּמִקּוֹם שְׁהִשְׁקָאת הַגֵּן נִמְצָאת מִשָּׁם. וְזוֹהִי תְּשׁוּבָה, וְעַל זֶה נִקְרָאִים
בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה. וְאֵלוֹ מִתְּתַקְּנִים בְּמִקּוֹם אַחֵר שְׁנִקְרָא צְדִיק.

וְעַל זֶה אֵלֶּה יוֹשְׁבִים בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן, וְאֵלֶּה יוֹשְׁבִים בְּמִקּוֹם קֶטָן. מַה
הַטַּעַם? אֵלוֹ מְשִׁיבִים מִיָּם לְמִקּוֹמָם מִהַמְּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַנְּהָר
הָעֵמֶק, עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא צְדִיק. וְצְדִיקִים גְּמוּרִים מְשִׁפִּיעִים
מֵאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים לְעוֹלָם הַזֶּה. וְעַל כֵּן אֵלוֹ עֲלִיּוֹנִים וְאֵלוֹ

תחתונים. אשרי חלקם של בעלי התשובה, ואשרי חלקם של הצדיקים שבגללם העומד עומד.

זהו שכתוב, והיה כי יחטא ואשם וגו'. מה כתוב למעלה? או מצא אבדה וכחש בה וגו', שהרי בשביל זה מסתלק הקדוש ברוך הוא מהכל. כביכול הקדוש ברוך הוא לא נמצא במקומו, שהרי כנסת ישראל נפרדה ממקומה. זהו שכתוב אבדה האמונה. מה זו האמונה? זו כנסת ישראל, כמו שנאמר ואמונתך בלילות. אבדה האמונה, כמו שנאמר על מה אבדה הארץ, והכל אחד.

והרי בארנו אבדה, ולא נאבדת, ולא אבודה. כמו כן הצדיק אבד. אבוד או נאבד לא כתוב, אלא אבד. זהו שכתוב אבדה האמונה, בשביל כך – והשיב את הגזלה או את האבדה וגו'.

רעיא מהימנא (רועה הנאמן)

אמר הרועה הנאמן, מקומות יש בגיהנם רשומים למחללי שבתות בפרהסיא, ולא חוזרים בתשובה מאותו חלול, וממנים עליהם. ואף כך יש מקומות בגיהנם לאותם שמגלים עריות, ולאותם שמגלים פנים בתורה שלא כהלכה, ולאותם ששופכים דם נקי, ולאותם שנשבעים לשקר, ולאותם ששוככים עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה. ואף כך למי שעובר על שס"ה לא תעשה.

לכך חטא יש מקום בגיהנם, וממנה עליו. ושטן יצר הרע שלו ממנה על כל החטאים והמקומות והממנים שלו. ואם חוזר בתשובה, מה כתוב? מחיתי כעב פשעך, נמחו הרשומים של הרשעים של המקום של הגיהנם מכל חטא וחטא.

ויש חטאים רשומים למעלה, ולא למטה. ויש שרשומים למטה ולא למעלה, ויש שרשומים למטה ולמעלה. נמחו למטה – נמחו למעלה, אחר שחזר בתשובה. ועוד בארו בעלי המשנה, רשע – עוונותיו חקוקים לו על עצמותיו. צדיק – זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו. למה? כדי להיות רשומים בין בעלי החטאים שלהם להודע בהם, וקול יוצא עליו: זהו רשע, ישרפו עצמותיו בגיהנם.

ובארנו, נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם. והדין שלהם בארו עליהם בעלי המשנה, שנשמתם נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. ובמה נשרפים? באש הכסא, שנאמר

בו (דניאל ז) כָּרְסִיָּה שְׂבִיבִין דִּי-נֹר גְּלִגְלוּהִי נֹר דְּלֵק. (וְנֹר דִּינֹר שׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא) מֵאַרְבַּע חַיֹּת שֶׁל אֵשׁ שְׁסוּכְבִּים אֶת כֶּסֶא הַדִּין, שֶׁהוּא אֲדָנִי, דִּין שֶׁל הַמְּלָכֹת דִּין.

וְאוֹתוֹ נִהַר נֶאֱמַר בּוּ, (שם) נִהַר דִּינֹר שׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִלְּפָנָיו. נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים טוֹבְלוֹת וְנִטְהָרוֹת בּוּ, וְנִשְׁמֹת הָרָשָׁעִים נִדְּוָנִים בּוּ, וּבּוֹעֲרִים לְפָנָיו כְּמוֹ קֵשׁ לְפָנֵי אֵשׁ, וְהִינּוּ אֵשׁ אוֹכֶלֶת אֵשׁ. יְהוָה הוּא חֲמָה. וְנִרְתִּיקוּ - אֲדָנִי וְהִינּוּ הַסּוּד שֶׁפָּרְשׁוּהוּ, לְעֵתִיד לְבֹא מוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מִנִּרְתִּיקָה; צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, וְרָשָׁעִים נִדְּוָנִים בָּהּ.

וּמַהֲחַיֹּת שֶׁל כֶּסֶא הַדִּין הָיָה יוֹרֵד אֲרִיָּה שֶׁל אֵשׁ לֶאֱכֹל אֶת הַקְּרָבָנוֹת, אוֹתָם הַמְּמַנִּים עַל כָּל אֵיבָר שֶׁחֻטָּא מְחַבֵּל קְטִיגוֹר אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּחַ, עֲשֵׂה עֲבֵרָה אַחַת - קָנָה לוֹ קְטִיגוֹר אֶחָד. וּמִיד שִׁיּוּרְדַת אֵשׁ שֶׁל גְּבוּהַ וְשׁוֹרְפֶת אֶת אוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים וְאִמּוּרִים שֶׁל פְּרִים וְכִבְשִׁים וְעִתּוּדִים וְעִזִּים, יְהוָה שִׁיּוֹרֵד כְּאַרְיָה שֶׁל אֵשׁ לְשׂוֹרֵף אוֹתָם, נִשְׂרָפִים הָאֵיבָרִים שְׁלֵהֶם, נִשְׂרָפִים הַמְּשַׁחֲתִים שֶׁמְמַנִּים עֲלֵיהֶם, וּמִתְּכַפְּרִים חֻטְאֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֵיבָרֵי הַשְּׂכִינָה.

בְּאוֹתוֹ זְמַן מִתְּקַרְבוֹת הַחַיֹּת הַמְּמַנּוֹת עַל הַזְּכִיּוֹת, שֶׁהֵם מְכַסֵּא הַרְחָמִים, שֶׁהֵיא תְּשׁוּבָה, הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה. וּבְמָה מִתְּקַרְבִּים? בְּשֵׁם יְהוָה שֶׁנִּכְנַס בָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה הַקְּרָבָן לִיהוָה. שְׂאִין מִי שִׁיכּוֹל לְקַרֵב חַיֹּת וְיִסּוּדוֹת לְהַכְנִיס שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם אֶלֶּא שְׂמוּ, שֶׁמְקַרֵב בְּשֵׁמוֹ מִים לְאֵשׁ, וְלֹא מְכַבִּים זֶה אֶת זֶה, וּמְקַרֵב רוּחַ לְעֶפֶר וְלֹא מְפָרִיד אוֹתוֹ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵלוֹ הַשְּׁלָמִים, חַיֹּת וְיִסּוּדוֹת, וְנִקְרָאִים קְדָשִׁים, שְׂאִין טְמֵאִים בֵּינֵיהֶם. וְעוֹד, שְׁלָמִים זוֹ ה' הָאֲחֻרּוֹנָה, שֶׁהֵיא שְׁלָמוֹתוֹ שֶׁל הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי בְּכָל הַהַיּוֹת שְׁכֻלוֹת בּוּ, לְכָל שֵׁשֶׁת הַצְּדָדִים שְׁלוֹ, שֶׁהֵן שֵׁשׁ סְפִירוֹת.

וְסוּד הַדְּבָר - חֲתָם רוּם וּפְנָה לְמַעְלָה, בֵּיהִ"ו, לִיְמִין שֶׁל חֶסֶד. בְּהו"י, לְשִׂמְאַל שֶׁל גְּבוּרָה. וְהִ"י, בְּעֲמוּד הָאֲמָצְעִי. יו"ה בְּנִצָּח. בְּהוּד הִי"ו. בְּיִסּוּד וִי"ה. הָאֵילָן שְׂאוּחַז אֶת כָּלֶם - תְּפֹאֲרֶת. עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי. וּמִשׁוּם כִּף הַמְּקוֹם שֶׁיִּפֹּל הָעֵץ, שֵׁם יְהוָה. וְאֵף כִּף בְּכָל הַיּוֹה, ה' אֲחֻרּוֹנָה שְׁלָמִים לָהּ, וְלְכָל הַהַיּוֹת שְׂאֲחוּזִים בָּהּ. כְּמוֹ זֶה,

יהו עם ה' - יהוה. הו"י עם ה' - הויה. וה"י עם ה' - והי"ה. ואף כף שאר ההיות.

והם ח"י אותיות של ששת הצדדים שכלולים בצדיק חי העולמים, ועם ה' נעשה ח"י"ה. וסוד הדבר היא ה', כמו תבת נח שכנס בה בכל מין ומין, שהם שנים שנים שבעה לקרבן. שנים שנים - ארבעה. שבעה שבעה - ארבעה עשר. הרי י"ח. ותבה ה', בה נשלמת חיה.

(פתח ואמר, באתי לגני וגו') והצדיק כולל שש דרגות, ומשום כך תקנו לפתור בו חלום בשלשה שלומות, בשלשה פדיונות, שהוא ו', בחשבון ו'. והוא הסלם של חלום יעקב, כולל שש ספירות. מצב ארצה - שכינה תחתונה, וזו ה' התחתונה. וראשו - זה י', בו הוא צדיק שביעי מגיע השמימה - זו האם העליונה, וזו ה' העליונה, שמצד החלום ה' שולטת על י', שהוא ראש הסלם, ה"י מן אלהים. ומשום כך, והנה מלאכי אלהים עלים וגו', ולא מלאכי יהו"ה.

האותיות כסדרן עולות בחלם, שהוא כתר על ארבע אותיות, שההתפשטות שלהן מחכמה עד המלכות הקדושה. משום שחכמה היא י', בינה ה', שש ספירות ו', מלכות ה' אחרונה. חלם כתר על כל האותיות. (ע"כ רעיא מהימנא).

ותשב תמר ושממה בית אחיה בלילה יורדת בגלות לברר הברורין ותשב מצד הקוצרים לשמע שרקות עדרים לומדי תורה לשמה מחצדי חקלא עוסקין ברזא דאורייתא בלילה בספר הזהר לשמה ותשב את חמתה כמבאר בפרי עץ חיים שער הקריאת שמע כד אית בישראל למשכילים נעשין גזפין דשכינתא לעלות המלכות עד הבינה על ידי מסירות נפש וזהו קרוב קץ הגאולה. (היכל הברכה קאמארנא בראשית דף ר"ט).

והאמן חסר יוד כי אמונה אין צריכה לחכמות אלא אמונה בפשטות בדבקות ואהבה באלקי אחד אלקי ישראל ובדברי הזהר ומרן האר"י אבל לא בחקירות והבנות אמרתי זאת בשבת העבר ואמרו לי שכך פרש הצדיק אור מפלא מורנו הרב רבי צבי אלימלך מדינאב זכותו יגן עלינו. (היכל הברכה קאמארנא בראשית דף צד):